

MARIBORSKI

Državna licejska knjižnica
v Ljubljani.

Političen list.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 10.— mesečno.
četrtletno K 30.—
Če pride naročnik sam v upravnništvo po list: Mesečno K 9.50. — Inserati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik popoldne.

Posamezna številka stane 60 vin.

Uredništvo in uprava:

Mariborska tiskarna (Jurčičeva ulica št. 4.)

Telefon uredništva št. 276, uprave št. 24.

Leto III.

Maribor, ponedeljek 17. maja 1920.

Št. 108.

Koncentracijska vlada sestavljena.

Lista sprejeta in podpisana. — Francosko mnenje o italijanski vladni krizi. — Papež podpira D' Annunzia.

Rusija.

(K slovanski orientaciji).

I.

Rusija, največja in do nedavna skoro še edina svobodna slovanska država, je bila v svojih temeljih bolna, bolehalo je neprestano, dokler ni končno na tem bolehanju umrla. Nekdanje Rusije ni več. To je veliko dejstvo s katerim je treba posebno nam ostalim Slovanom računati, ako nočemo preživeti velike dobe z zavezanimi očmi. Velike, mogočne caristične Rusije, velesile, ni več. Toda ni nam žal, da je ni več, nasprotno, tega moramo biti celo veseli. G. člankar »Stražine« slovanske orientacije trdi v odgovoru na moje pomisleke k zvezi s Poljaki skoro popolnoma pravilno, da ni bila Rusija nikoli slovanska, oziroma, da je bila pravzaprav od vseh najmanj slovanska. Slovanske ideje v onem smislu kakor smo jo in jo še poznamo mi (deloma celo žalibog), caristična Rusija, razen par posameznikov ni nikoli poznala. In ker je ni poznala, tudi ne more biti govora o kaki njeni slovanski politiki. To je res.

Res pa je tudi nekaj drugega, česar se pa g. člankar ni spomnil in to je pravoslavna ideja, ki je v ruski carski politiki mnogo od-

ločevala. Ker pa se je nanašala ta pravoslavna ideja izključno le na slovanske narode, oziroma na poznejše pravoslavne slovanske države, na Srbijo, Bolgarijo in Črno goro, je bila ta pravoslavna ideja za nas Jugoslovane istotoliškega pomena, kakor bi bila očita slovanska ruska ideja. Razlika je samo ta, da bi bila slovanska ideja delovala in učinkovala direktno, pravoslavna pa je delovala in učinkovala indirektno.

Nočem biti po krivem idealist in tudi ni moj namen, da bi zagovarjal delo caristične Rusije, zato pa priznam popolnoma odkrito, da Rusije ni vodila pri njenem delu morda specifično idealna pravoslavna ideja, ampak da je bilo tej ideji primešanega mnogo materializma in egoizma. Rusijo ni pognala v boj proti Turčiji, iz katerega je vzšlo solnce svobode pravoslavnim slovanskim balkanskim narodom v prvi vrsti pravoslavna ideja in principijelno sovraštvo do islama, ampak mnogo bolj želja po Carigradu in njega ožinah. Toda to ni glavno, glavno je to, da je ta boj prinesel svododo balkanskih pravoslavni narodov, brez katere bi danes ne bilo Jugoslavije.

Dočim pa Rusija nikoli ni dosegla onega, kar je pravzaprav hotela doseči, to je izhoda

na morje čez Carigrad. Iz ruske krvi prelite v bojih s Turki je vstala trojica jugoslovenskih držav; stala je tu kakor mala deca in ona ki je to deco poklicala v življenje je ni mogla zapustiti, čuvala jo je dalje, bila ji je mati. Ker pa še niso bili osvobojeni vsi, je pomagala pri delu za predpriprave celotne osvoboditve. V prvi vrsti je šlo za to, da dobi Srbija Bosno in Hercegovino, kar je Rusija podpirala. S tem pa je prišla v konflikt s pokojno Avstroogrsko. Ko je leta 1914 napadla ta Srbijo, je Rusija dvignila svojo šako ter lopnila po napadalki, da obrani Srbijo. To je velikanska zasluga Rusije, zasluga za slovanstvo, čeprav dosežena indirektno preko pravoslavja.

Na drugi strani pa stoji škoda, ki jo je Rusija prizadejala s tem nam, katoliškim Slovanom. Vodena od pravoslavne, in ne od slovanske ideje, ni mogla dovoliti, da bi se katoliški Hrvati in Slovenci združili s Srbijo. Zato je bila proti Jugoslaviji in za veliko, pravoslavno Srbijo. Tu tiči tudi vzrok, zakaj ni imela smisla za naše slovensko-hrvaške interese ter je podpisala sramotni londonski pakt, ki nam danes povzroča toliko gorja in bolečin. Pri tem pa moramo pomisliti, da bi brez te ruske pravoslavne politike danes ne

L. Stanč:

V tihi noči...

»Rado, kdo ima danes nočno službo?«

»Jaz, sestra Ana in dva moža!«

Trudno se je obrnil k meni naš stari zdravnik, trudno je bilo njegovo vprašanje. Bil je povečnik in edini zdravnik male vojaške bolnice. Tam je bil njegov dom, tam polje njegovega delovanja. Ni mu bilo mar za zabave, da še celo sovražil jih je. Njegova zabava je bilo delo in le med bolniškimi stenami se je čutil srečnega, mnogo bolj srečnega, kakor v zaduhlih kavarniških prostorih, v hrupnih, prašnih plesnih dvorinah.

Vprašal sem ga večkrat, zakaj sovražil vse zabave; saj to vendar ni ničesar slabega. Dobil sem vedno eno in isti odgovor: »Saj vam tega nihče ne brani, a mene pustite s tem pri miru. Zame niso zabave in jaz ne za zabave. Nato je umolknil in se zamislil. Kaj sem hotel! Pustil sem ga odslej pri miru in se ne utikal več v take zadeve. Ako je prišel kdo s povabili, sem ga kratkoma odlovil, Pridobil si je na ta način, ne samo pri predstojnikih, ampak tudi med bolniškim osebljem priimek sanjača čudaka; ako mu je

bilo to znano ne vem. Kljub temu pa ga je vse spoštovalo, rekel bi skoro oboževalo. Bil je že močno v letih, a njegova roka je bila mirna, previdna.

Dasi je legal pozno v noč k počitku je bil vendar prvi na nogah, prerojen, poln novih telesnih in duševnih moči. In vendar spati ni mogel. Ko sem stopil med nočjo v njegovo sobo, sem ga našel naslonjenega ob nočno omarico, ko je zrl v tiho noč, na vrt, ki ga je obsevala mesečina. Bil je globoko zamišljen in ni čul mojega prihoda. Šele ko sem ga ogovoril, se je stresnil in se zravnil v postelji.

»Glejte Rado«, je dejal ob taki priliki, »kaj si morate misliti o meni. Nikar me ne prekinjajte. Vem, da me vi poznate, da veste za moje težave, a vem dobro, kaj govore ljudje o meni; da sem sanjač. Za hrbtno se mi smejejo in si brljejo norce iz mojega trpljenja. Svet tega ne ve; in ako bi vedel, ne mogel bi razumeti. Njemu se dozdeva vse smešno, vse pretirano. Razumem ga popolnoma. Samemu sebi se večkrat čudim, samega sebe ne poznam več. Pri mladem zdravniku bi to sanjarenje, kakor ga že imenujejo, nikakor ne bilo čudno. On je še mlad in ne

pozna življenja, ki ga živimo mi tu notri. On si slika bodočnost še vedno v rožnatih barvah; a jaz star zdravnik, osivel v teh zidovih? Ali more še kdo pričakovati od mene, da sem sentimentalni? Gotovo ne! Rado, kako bi n. pr. imenovali vi to moje obnašanje v zadnjem času, pa brez ovinkov seveda?«

Ogledal sem si ga od strani. Njegov obraz se mi je zdel danes nenavadno truden. Njegov pogled je bil medel, le tuptam je zaplapolal kratek plamen v njegovih očeh, a kmalu ugasnil. Glava mu je bila težka, trudna. Ni čuda; delal je od ranega jutra, ko je solnce še spalo za gorami, do pozno v noč, ker dela je bilo mnogo. Pomagačev razen moje osebe ni imel nikogar. Razmere so bile težke, število ranjencev se je večalo od dne do dne, a zdravnikov ni bilo. In kljub temu velikanskemu delu si je ohranil duševno svežost; telo pa je hiralo in pešalo, kakor bi izsesavala neka nevidna moč iz njega življenske sokove.

Obotavljal sem se. Sam nisem vedel, kaj mu naj odgovorim. Postajal je že nestrpen, a odgovor le ni hotel z jezika.

»Gospod zdravnik! Jaz mislim, da ni tako hudo, kakor si vi to predstavljate. Malo

meli le bolečin ob Adriji, ampak bi bili še vedno avstrijski in ogrski sužnji, kakor bi bili sužnji tudi ostali katoliški slovanski narodi, Čehoslovaki in Poljaki.

Iz tega je torej razvidno, da je zasluga za naše osvobojenje v prvi vrsti ruska zasluga. A še več. Zato, da je odrešila nas, zato je propadla ona sama, Ali more kaj podobnega pokazati Poljska, ali pa sploh katerakoli druga slovanska država?

Slovanske narodnostne ideje v onem smislu sprejemov, nagovorov, slavnosti in napivanja caristična Rusija res ni poznala, poznala pa je pravoslavno idejo in idejo slovansko-pravoslavnih držav, ki je postala naša spasiteljica in odrešenica. Da pa je to delo brezmejno važnejše kakor pa bi bila vsaka frazerska slovanska ideja, to mi bo priznal pač vsakdo.

Rusija je, kakor rečeno, zato da je osvobodila nas — propadla. Toda to za njen propad ni bil vzrok, ampak povod. Vzrok za to pa je bila njena notranja gnulost. Leta in leta je bolehal caristična Rusija na skoro neozdravljivi notranji bolezni, ki jo je vedno bolj slabila. Samo njenemu močnemu organizmu se imamo zahvaliti, da je pred smrtjo še lahko izvedla to velikansko delo.

Mi Slovani, ki bi bili radi imeli veliko in tudi notranje zdravo Rusijo smo si želeli njene ozdravitve, pričakali pa je nismo, ker ni bila mogoča. Napor ki ga je izvedla v zadnji vojni jo je zrušil. Padla je, ker je bila naozdravljiva. In tu tiči vzrok, da nam njena padca ni žal, ker z njeno boleznijo bi bila pač še nekaj časa životarlila, toda s tem životarenjem bi bila, da se ni v pravem hipu zrušila, pokvarila vse, kar je poprej storila dobrega. Z njenim padcem pa je vse kar je napravila dobrega ostalo in še več, razvilo se je samostojno do najvišje popolnosti, do osvobojenja vsega Slovanstva.

Dnevne vesti.

Stanovanjska komisija pod klerikalnim režimom. Iz Studencev se nam poroča: Prvo delo novega klerikalnega predsednika stanovanjske komisije je bilo, da je tukaj v Studencih odpovedal v nekdanji misijonarski hiši vsem strankam stanovanje, da spravi misijonarje v njo. Torej zato, da imajo trije misijonarji svoj klošter, se odpove šestorici ubogih družin stanovanje, ko je itak veliko pomanjkanje posebno malih stanovanj! Ali je to socialno in človekoljubno delo, s katerim se klerikalci vedno ponašajo? — Kaj pa pravi k temu zastopnik socialnih de-

preveč duševnega napora... razdraženi živci... preveliko dela. Zadnji čas je bil posebno velik naval ranjencev in jaz sem mnenja, da...

»Za Božjo voljo, jenjajte mi vendar z vašimi domnevmi, ki mi pričajo z vašim jecljanjem, da mi hočete nekaj prikrivati. Povejte mi raje kakor prijatelju odkrito besedo, pa brez vsakih komplimentov seveda, ki niso nič drugega, kakor puhle fraze. To so vražim, saj veste...«

Kratek, rezek glas električnega zvonca je prekinil pogovor. Vesel sem bil, da me je rešil mučnega odgovora.

»Oprostite, pogledati moram v sobo št. 35. Dal sem navodilo, da me takoj obveste, ako se kaj pripeti.«

Hotel sem oditi, a začutil sem težko roko na ramenu.

»Čakajte Rado, greva oba. Da, da; soba 35; ravno ta mi povzroča največ preglavic in skrbi. Vi nimate pojma, Rado, kako težko vstopim v to-le sobo. Oni črnolasi mladenič...«

(Dalje sledi).

mokratov, sodrug Fava, ki ima baje tudi odločilno besedo v stanovanjski komisiji? »Sodrug«, interpelirajte o tem svojega voditelja, ki skrbi tako za kloštre.

Še vedno nemškutarija. Prifrčal nam je na našo uredniško mizo neki opomin (Mahnzettel) naše sosedne občine Pobrežje. Pa kakšen! Nemško tiskan in nemško pisan. Še čudno, da se je zgubil slovenski občinski pečat na ta nestvor. Da se rabi nemška tiskovina, ni pravilno, pa naj bo, ker jih ima gerentstvo menda še v zalogi; da se pa pošilja od baje slovenskega gerentstva na trdno slovenske stranke uradni akt z nemško pripombo, to je pa prav po klerikalno-nemškutarsko zafrknjeno. Uradni jezik v Sloveniji je slovenski in to velja tudi za gerentstvo na Pobrežju. Oblast, odpravi to nemškutarjenje.

Povišanje poštnih pristojbin. Da potrebuje država denarja, to je res. Da ga dobi, kakor ga more, to je tudi res. Zato se je povišala poštnina. Ampak toliko bi se že lahko tudi pošta ozirala, da bi ne računala takoj prvi dan kazen za pošiljatve, ki so bile pred par dnevi oddane in torej dovolj frankirane. Isto tako je nepravilno, če se računa kazen za pisma iz inozemstva, ki so pravilno frankirana.

„Smetana“. Pevsko društvo »Smetana« je imelo včeraj koncert v Celju, s čimer se je zaključila turneja, ki je uspela z največjim uspehom. Češki gostje so bili po vseh jugoslov. mestih sprejeti s pravo bratsko ljubeznijo. Njih koncerti so vzbujali povsod občudovanje. Danes se vračajo gostje skozi Maribor v svojo domovino. Pridejo z vlakom ob 15. pop. in odpotujejo po noči naprej. Na kolodvoru jih sprejmejo naši pevci.

Ljudska knjižnica v Mariboru opozarja vse one, ki imajo izposojene knjige dalje, nego predpisani rok (nekateri celo že eno leto in čez), da vrnejo te knjige najkasneje tekom enega meseca, t. j. do 15. junija, ker se bo sicer proti njim sodnijsko postopalo. Rok za enkratno izposodo knjige traja šest tednov. Ker so knjige dandanes jako drage, nekatere pa že čisto razprodane, tako da je absolutno nemogoče nadomestiti jih z novimi, se ponovno prosi, da vsi oni, ki si knjige izposodijo nanje pazijo ter jih pravočasno vračajo.

Poštni tarifi, ki so stopili s 16. majem t. l. v naši državi v veljavo, izidejo v novi izdaji, popolnoma zanesljivo po uradnih virih sestavljeni v zalogi K. Tiefengruberja, poštnega nadoficijala poštnega urada Maribor 2. Pregled poštnih pristojbin bo vseboval vse poštne, brzojavne in telefonske tarife za tuji inozemstvo za vse predmete in vse slučaje natančno izračunane. Ker je zaloga omejena, se priporoča, da se ta izvrštni in edini pripomoček takoj naroči. Poštni uradi dobe na naročilo primerno število v razprodajo. Tarifi se izdajo edino v ta namen, da občinstvu in poštnim uslužbencem olajšalo odmeritev pristojbin ter se bodo prodajali samo po lastni režijski ceni.

Podravska podružnica SPD v Rušah naznanja, da se vsled sklepa občnega zbora rezervira v Planinki ali Ruški Koči le v naprej plačane sobe, oziroma postelje. Z ozirom na to naj vsakdo, ki želi prenočišča, vpošlje pravočasno na gornji naslov pripadajoči znesek ter natanko označi dan prenočevanja. Prenosišče stane za člane 5 K, za nečlane 8 K. Vkljub temu si pridržuje društvo pravico, da odda plačano sobo drugi stranki, ako naročitelj ne pride do 22. (10.) ure v kočjo ter ni posebej naznanil čas poznejšega dohoda.

Resolucija, sprejeta na shodu v Pliberku. Slovensko ljudstvo Podiune, zbrano 13. 5. v Pliberku je soglasno sklenilo sledečo resolucijo: 1. Slovenske žene in dekleta, ki smo vedno najbridkeje občutile vse tisto ostudno sramotenje in zaničevanje našega jezika, obljublamo slovesno pred vsem svetom, da bomo z vsemi silami branile domač jezik in stare naše običaje kot naš največji zaklad. 2. Vsa slovenska Podjunska dolina

in z nami vsi bratje in sestre v coni A hočemo ostati na temu našem slovenskem delu Koroške samostojni gospodarji pod skupno streho Jugoslavije. 3. Protestiramo proti pisanju nemško avstrijskega časopisja, ki hoče s potvarjenjem resnice vedoma in smoteno naše ljudstvo privedi do tega, da zataji svoj materin jezik in pretrga naravno vez, ki ga veže z ostalim jugoslovenskim narodom.

Nabiranje darov za prostovoljni rešilni oddelek. Prostovoljni rešilni oddelek prosi vse one gospodične, ki se še niso priglasile za sodelovanje pri predstojeci nabiralni akciji, da se zglase v večernih urah od 18. do 20. v pisarni na Koroški cesti št. 12 in sicer do 21. t. m. Naj nihče ne zamudi pripomoči k uspehu človekoljubne stvari.

Za ustanovitev zveze intelektualcev v Jugoslaviji. V Beograjski vseučilišni dvorani se je vršilo te dni zborovanje duševnih delavcev, na katerem se je razpravljalo o ustanovitvi zveze intelektualcev. Izvolil se je pripravljalni odbor. Predsednik odbora je vseučiliški profesor Jovan Cvijić, Slovence zastopa dr. Franjo Jež, načelnik invalidskega oddelka v socialnem ministrstvu.

Moderni plesni večer Illa Tessa in Jakob Pečnik se pripravlja za drugo polovico tega meseca, na kar že danes opozarjamo naše občinstvo. Gospodična Illa Tessa, ki je staremu mariborskemu občinstvu dobro znana, napravi z. g. Pečnikom manjšo turnejo, ki pričinja z nastopom v Mariboru v naši kazinski dvorani. Kdor si hoče rezervirati za ta večer vstopnico stori to lahko že sedaj v trgovini Höfer v Šolski ulici.

Organizacija vojnih invalidov, sirot in vdov, poverjeništvu v Mariboru, naznanja, da uraduje od sedaj naprej vsak dan od 8.—12. in 14.—18. ure na Slomšekovem trgu št. 14, II nadstropje. S tem se opozarjajo vsi vojni invalidi, sirote in vdove, da se naj obrnejo samo na omenjeno organizacijo, ker le potom nje bodo dosegli uresničenje svojih stanovskih želj.

Salonski koncert se vrši jutri od 19. do 22. ure v restavraciji v Narodnem domu. Vstop prost!

Samomor radi odpovedi stanovanja. V petek se je v Osjeku obesila ga. Mayer, tašča dr. Spitzerja. Samomor je izvršila zaradi odloka stanovanjskega urada, ki ji je bil odpovedal stanovanje, v katerem je stanovala 60 let.

Tatvina. Svarilo pred nakupom. V noči od 15. na 16. t. m. je bila g. A. Pečevniku, prokuristu „Balkana“ ukradena rjava še čisto nova kaprska dvovprezna konjska oprega. Pred nakupom te oprege se svari. Oni, ki bi izsledil tatu in ukradeno oprego dobi 2000 K nagrade.

Kultura in umetnost.

V dolini. Špansko spisal Don Angelo Guimera. V soboto je dalo naše gledališče krasno špansko dramo „V dolini“, ki pa ni pravo ime za Guimerovo dramo, kajti pravilno bi se morala imenovati „V nižavi“, ime, pod katerim se je tudi na slovenskih odrih že igrala in ki ima tudi notranji, simbolični pomen. „V nižavi“ je eno najlepših dramatičnih del španskih, je pa tudi na naših tleh istotako doma, ker je splošno človeško in globoko psihološko utemeljeno. Žal le, da v soboto ni bilo uprizorjeno tako, kakor bi si želeli. To pa ne po krivdi igralcev, ampak po večini iz drugih vzrokov: radi nerazpoloženja in radi nesrečne zasedbe ulog. Kozarja Manelika je igral g. Nučič ter ga podal jako dobro, mestoma celo izvrstno, tako da se je le malo opazilo njegovo slabo razpoloženje povzročeno po bolezni. Ravno radi tega pa zasluži še več priznanja radi zatajevanja, ki zahteva jeklene energije. Na višini je bil ta večer g. Grom kot Sebastijan; njegova naravna in živa igra nas je iznenadila, ker tako navišku ga še skoro nismo videli. Nesreča pa je bila, da je igrala Marto gospa Gromova. Govorimo enkrat odkrito. Ga. Gromova je dobra in marljiva igralka, o čemer smo se že opetovano pre-

pričali, toda vse to ne pomaga veliko, če ne obvlada jezika v katerem igra. Igralec, ki se ves dialog navadi samo na pamet, pa čisto niti ne ve, kaj da govori, ne more na noben način uravnati kretenj mimike in fizičnega izražanja z izrazom besed ter mora prejalislej zaiti v neskladnost. Istotako je tudi nemogoče, da bi pogodil težak slovenski akcent in pravilno in čisto izgovarjavo. V soboto pa se je zgodilo celo to, da je ga. Gromova zamenjala obliko glagola „rekla“ za „rekel“, torej ženski spol za moški. To je sicer malenkost, toda poslušalca dirne to jako neprijetno. Ga. Gromova absolutno ne more igrati v slovenskem jeziku tako velikih in važnih ulog, kakor je Marta. Dati ji take uloge pomeni ubiti njo in igro. Sicer pa zasluži z njeno pridnostjo vse občudovanje. Gospod Rasberger je podal starega Tomaža z ono naravnostjo, kakor vse podobne tipe, v katerih je najbolj doma. Tudi Modeast gospoda Veluščka ni bil slab. Primeroma dobri so bili tudi hlapci Moruka (Gregorin), Nando (Janko) ter Josi (Strniša). Mojstrskofje izpolnila svojo, sicer majhno ulogo gđna Kraljeva (Nuzi). Sploh postaja gđna Kraljeva zadnje čase vedno boljša ter kaže izredne talente, ki jih poprej še ni bilo mogoče opaziti. Njen razvoj nas iskreno veseli. Gđni Neratova (Peluka) ter Petkova (Antonia) sta dobro izpolnili vrzeli. Lep in do podrobnosti dovršen tip Pepe nam je podala ga. Dragutinovičeva z njej lastno rutino. Gledališče je bilo le srednje obiskano. — r.

Koncert „Glasbene Matice“. Včeraj ob 10. dopoldne se je vršil v Götzovi dvorani »Majniški koncert« naše »Glasbene Matice«. Vreme je bilo nekoliko deževno, kar je bilo za koncert ugodnejše nego jasen dan, ki bi bil izvil ljudi iz mesta. Vkljub temu obisk ni bil tako obilen, kakor bi želeli. Posebno sprednje vrste niso bile zasedene. Koncert je bil mišljen kot nekaj pozdrav majniku, torej matineja in glede na velike stroške, ki jih povzroča razsvetljava, je bilo prav umestno, da se je vršil koncert dopoldne. Občinstvo pa tega ni vajeno: želeli bi si bili videti več ljudstva, in onih ljudi iz okolice, ki sicer nimajo prilike slišati našega zbora. Koncert je vkljub temu dosegel krasen uspeh. Mešan zbor obsega danes do 150 pevcev in pod vodstvom pevovodje O. Deva poje ubrano in precizno. To se je posebno pokazalo pri »Zapuščeni« in pri Medvedovi: »Nazaj v planinski raj«. Moški zbor je pel nekaj novih umetnih in narodnih pesmi. Kot solistka je nastopila gospa Družovičeva: njen glas je posebno v višini lep in čist, zato je dosegla posebno v ariji krasen uspeh. Občinstvo ni štedilo s priznanjem; pevka je dobila lep šopek v dar. Istotako je pevski zbor poklonil par lepim darov pevovodji O. Devu. — Popoldne je napravila »Glasb. Matica« izlet v Hoče. V restavraciji pri kolodvoru se je razvila prijetna zabava s petjem. Zvečer so se pevci vrnili z vlakom v Maribor. Na kolodvoru je stal vagon s češkimi potniki in naši pevci so jim zapeli nekaj pesmi.

Zadnje vesti.

Koncentracijska vlada.

LDU Beograd, 16. maja. Snoči je bila poslednja konferenca za sestavo koncentracijske vlade. Dosežen je sporazum v vseh vprašanjih. V parlamentarnih krogih se trdi, da bo ministrska lista sestavljena tako-le: Predsednik in minister brez portfelja dr. Milenko Vesnić; zunanje stvari: dr. Ante Trumbić; namestnik ministra za zunanje stvari in minister trgovine dr. Momčilo Ninčić; notranje stvari: dr. Ljuba Davidović; konstituenta: Stojan Protić; prosveta Svetozar Pribičević; promet: dr. Anton Korošec; vojna: general Branko Jovanović; pošta in brzojav: dr. Mato Drinković; šume in rude: dr. Ivica Kovačević; socialna politika: dr. Vekoslav Kukovec;

verstvo: Voja Marinković; agrarna reforma: dr. Krizman; pravosodstvo Trifković; narodno zdravstvo: Sika Rafajlović; finance: Kosta Stojanović; prehrana: Rista Jojkić (Črnogorec dr. Smolakovske skupine); zgradbe: Joca Jovanović; poljedelstvo: Janković. — Nocoj je dr. Vesnić odšel na dvor, da predloži regentu ministrsko listo; jutri bo Protičev kabinet predložil demisijo, nato pa bo regent formalno ponudil sestavo vlade dr. Vesniću. Tako bo isti dan demisionirala stara in se formirala nova vlada.

Beograd, 17. maja. (Izvirno poročilo M. d.) Včeraj popoldan ob 17. uri je predložil Vesnić regentu listo novega kabineta, katero je regent danes odobril ter podpisal.

Železniške konference.

LDU Beograd, 16. maja. Te dni se bosta vršili dve železniški konferenci, na katerih bo zastopana naša država. Ena bo v Gradcu med jugoslovensko, avstrijsko in italijansko delegacijo, ki bo razpravljala o obmejni železniški službi, druga konferenca bo pa v Parizu radi ureditve prometa Simplonekspresa.

Francosko mnenje o italijanski vladni krizi.

LDU Pariz, 16. maja. Padec Nittijevega kabineta ni iznenadil francoskih političnih krogov. Del francoskih politikov je smatral padec kot nujno posledico notranjih težkoč gospodarskega značaja, drugi del pa si je uprav želel Nittijev odstop. Jasno je, da bo jako težavno rešiti današnjo ministrsko krizo v Italiji, ker si mora vsak novi kabinet zagotoviti sodelovanje ali vsaj podporo socialistov in katoliške ljudske stranke. Mnogo se govori o eventualnem sodelovanju katoličanov in liberalcev. Iz krogov katoliške stranke se čuje, da se ne udeleži sestave nove vlade in da ne vstopi vanjo. Ako bo vztrajala pri tem, ne bo mogoče vedeti, kateri politiki bodo sestavili novo vlado. Ta ministrska kriza je povzročila, da so se prekinila pogajanja z jugoslovensko delegacijo v Pallanži.

Zamenjava bankovcev končana.

LDU Beograd, 15. maja. (Uradno). Ministrstvo za finance priobčuje, da je z današnjim dnem končana zamenjava vseh kronskih novčanic bivše avstro-ogrske banke. Vsled tehničnih težkoč in pomanjkanja malih novčanic ostanejo še nadalje v prometu bankovci po 10, 2 in 1 krono.

Nemci proti Francozom.

LDU Pariz, 16. maja. Nemški listi pri našajo iz Berlina vesti, ki javljajo, da je vlada v sredo diskutirala z ministri raznih dežel o vprašanjih, ki se tičejo in ki tvorijo predmet razpravam v Spaai. Pri tej priliki so sklenili, da nemška vlada ne pošlje svojih zastopnikov niti v Spaai niti na gospodarsko konferenco v Pariz, dokler francoske čete ne zapustijo Frankfurt in ne izpraznijo ozemlje ob Meni, ker ni več razloga, da bi bili ti kraji zasedli.

Papež podpira D'Annunzia.

LDU Reka, 15. maja. Na Reko je dopel Celso Constantini, ki ga je poslal papež

na Reko kot apostolskega vikarja. Dne 12. t. m. je novi vikar pozval k sebi vso duhovščino in jo opozoril na njene dolžnosti.

Turki ne mislijo podpisati.

LDU Pariz, 16. maja. Po uradni depeši iz Carigrada je veliki vezir poslal mirovni konferenci vprašanje, kake posledice bi zadele Turčijo, ako zavrne mirovno pogodbo.

Aretacija članov „Fregate“.

LDU Veliki Bečkerek, 16. maja. Tukaj so bili aretirani člani torontalskega atletskega kluba »Fregata«, ker so rovarili proti naši državi in so bili v zvezi z Budimpešto. Uvedena je preiskava.

Skupščina bosanskih veleposestnikov.

LDU Sarajevo, 16. maja. Včeraj se je vršila tukaj skupščina muselmanskih veleposestnikov. Govorniki so razpravljali o agrarnem vprašanju v smislu zaštite veleposestnikov.

Za bančne uradnike avstro-ogrske banke.

LDU Beograd, 15. maja. Narodna banka je pozvala vse uradnike bivše avstro-ogrske banke in njenih podružnic v naši državi, da se prijavijo v našo državno službo.

Nogometne tekme.

LDU Sarajevo, 16. maja. Današnja nogometna tekma BSK »Jugoslavija« in tukajšnjega »Srpskega kluba« se je končala 6:0 v korist Beograjčanom.

LDU Ljubljana, 16. Pri današnji nogometni tekmi je zmagalo rezervno moštvo ljubljanskega kluba »Ilirija« proti športnemu klubu »Olimpia« iz Karlovca v razmerju 4:2.

Lektor srbohrvaščine v Pragi.

LDU Beograd, 14. maja. Čehoslovaški poslanik Kobina je zaprosil naj se določi od beograjskega vseučilišča en profesor, ki bi bil na vseučilišču v Pragi za lektorja srbohrvaškega jezika.

Proti draginji.

LDU Sarajevo, 16. maja. Včeraj se je vršila tukaj po deželni vladi sklicana enketa proti draginji in odiranju. Vlada bo izdala stroge odredbe proti vsakomur, ki bi se v tem pogledu pregrešil.

Proti slikam in kipom Habsburžanov.

LDU Sarajevo, 16. maja. Vlada je prepovedala vsako posest kipov ali slik Habsburžanov. Ta prepoved se razteza tudi na nošnje naprsnic, dukatov in sličnih okraskov.

Za nakazilo zemlje.

LDU Beograd, 15. maja. Danes opoldne je sprejel prestolonaslednik regent Aleksander odposlanca dobrovoljcev iz Like. Kakih 200 dobrovoljcev je čakalo pred dvorom na povratek svojega odposlanstva. Liški dobrovoljci so nepremožni ljudje in prosijo, da se jim nakaže zemlja.

Slov. mestno gledališče.

Repertoar tekočega tedna:

V torek 18.: »V dolini«. Ab. B—43.
 V sredo 19.: »Divji lovec«. Dijaška predstava.
 Začetek ob pol 17. uri.
 V četrtek 20.: »Mam'zelle Nitouche«. Ab. A—42.
 V petek 21.: »Satan v ženski«. Častni večer
 Berte Bukšekove in Vala Bratine. Izven abon.
 V soboto 22.: »Moč teme«. Proletarska pred-
 stava ob zelo znižanih cenah.
 V nedeljo 23.: »Nebesa na zemlji«. Gostuje Jo-
 sip Povhe iz Ljubljane. Ab. A—43.
 V ponedeljek 24.: »Španska muha«. Gostuje
 Josip Povhe iz Ljubljane. Ab. B—44.

Razne vesti.

Eksplodizija. V Rotensteinu v vzhodni Prusiji se je pripetila eksplozija municije v nekem skladišču s strelivom. Delavci so odstranjevali iz težkih granat vžigalne nit, ko se je ena nenadoma vžgala. Sledilo je trideset strašnih eksplozij, ki so povzročile velikansko škodo vsej okolici. Ubitih je bilo sedem oseb in več nego 200 ranjenih.

Bivanje v šotorih. V mestu Syracuse v Ameriki tako hudo primanjkuje stanovanj in hiš, da bo s prvim majem najmanj 2000 družin prisiljenih živeti v šotorih na prostem. Trdke, ki prodajajo šotore in tozadevne potrebščine pravijo, da se bo letos doseglo v prodajanju rekord. Kljub temu, da kupujejo šotore večinoma revne družine so profitarji poskočili s cenami tako, da bodo letos stali za 40 procentov več nego so bili lansko leto. Toda to je šele začetek in trgovci pristožno izjavljajo, da bodo stvari šle še veliko navzgor, dasi ne morejo še povedati za koliko. Oni trde, da je vzrok temu, ker so se surovine neprimerno podražile in ker se je produkcija znižala. Ako bi vlada dala na trg vojaške šotore, kateri leže v skladiščih, bi brez dvoma mnogo pomagala ljudem.

Prepozno. Fino oblečen gospod si je privoščil v gostilni dobro večerjo in popil zraven tri pollitre vina. Ko pride čas, da plača, izjavi gostilničarju, da nima niti vinarja v žepu. Gostilničar, ki je bil seveda ves iz sebe nad to goljufijo, se vendar pomiri in pravi: Veste kaj, jaz vam to odpustim pod pogojem, da greste h gostilničarju mojemu sosedu in napravite tam isto. »Prepozno!« pravi gospod, »to sem že napravil; on mi je ravno nasvetoval, naj grem k vam.«

Preveč vneti pristaši spiritizma. V mestecu Cerrito v Kaliforniji je skoraj vse meščanstvo obolelo na spiritistovski epidemiji. Nedavno je prišlo v ondotni zavod za umobolne 26 žen ter trinajstletno dekletce, ker so zbog samih spiritistovskih poskusov zblaznele. V neki hiši je sežgal gospodar za 280.000 kron bankovcev kakor žrtev duhovom.

Grozno delo. Nemški listi pišejo o strašnem zločinu, ki ga je storil nek knež v vasi Bionow na Pomerskem. On je ustrelil s puško svojo ženo, nato starše svoje žene in njeno sestro. Potem se je zaklenil v svojo sobo in storil samoumor. Razlog temu dejanju so bili vedni družinski prepiri.

Izdaja: Tiskovna zadruga Maribor.
 Odgovorni urednik: Fr. Voglar.
 Tiska »Mariborska tiskarna d. d.«

Mala oznanila.

Ženitna ponudba. Priden in pošten fant se želi oženiti s pridno žensko, katera ima veselje do gostilne in gospodinjstva. Starost postranska stvar. Ponudbe pod »Zvestoba« na upravištvu.

A. Vertnik

trgovina z mešanim blagom in premogom

130 **Sodnijska ulica 17**

priporoča se občinstvu.

SALONSKI KONCERT

se vrši jutri, v torek 18. t. m.
 od 19.—22. ure v restavraciji v

„NARODNEM DOMU“.

Vstop prost! Za obilen obisk se
 :: :: priporoča :: ::

HINKO KOSIČ, restavrater.

*Inserati v našem listu
 imajo največji uspeh!*

Zakaj ga pa biješ?

»Ker mi je kupil [nek drug] list, dočim sem ga poslal po

„Mariborskega delavca“

ki je najcenejši dnevnik v Jugoslaviji!

Mariborska tiskarna

d. d.

(lastnica tiskarn Kralik in Rabič)

priporoča

vsakovrstne tiskovine, vizitnice, pro-
 grame, lepake, letake, vabila itd. itd.

Kljub jako zvišanim cenam pri delavskih mezdah,
 se cene za izdelke niso razmeroma tako zvišale.